

MLUVTE PRAVDU

Hošťálková 16.7.2023

Vstupní slovo: Iz. 43,1; 1. čtení: Zach. 8,14-17; 2. čtení – text: Ef. 4,25-27; Poslání: Lk. 11,10-13;
Požehnání: Nu.6,24-26; Písň: 289; 246; 585; 679;418

1. Úvod

Pravda slovo, pojem, který se nejen nyní často používá. Používá se v rozhovoru a velmi často v tom smyslu, když chci přesvědčit svého protivníka, že se mýlí. A tak se toto slovo používá ve spojení „já mám pravdu“. Uvědomíme-li si však, co tím popravdivle říkáme, pak je to v podstatě to, že jsem majitelem pravdy, že je mým vlastnictvím, které mám a mohu je používat kdy chci a jak chci. Zjistíte jste si všimli a uvědomili, že takovým způsobem používané toto slovo, toto sousloví je v podstatě zvrácené a neslouží k tomu, abych pravdu mluvil, ale slouží k tomu, abych někoho o svém názoru přesvědčil, v rozhovoru ne-li i takřikajíc utloukl. A máme před sebou další otázku hodně používanou a sice „co je pravda?“ Pak se obvykle dodává, že každý má svou pravdu, a že žádná konečná, absolutní pravda vlastně ani není. Takovou otázku pokládá Pilát, známý to správce Judeje v době, kdy v této zemi žil náš Pán Ježíš Kristus. Představitelé tehdejšího Izraele Ježíše obžalovali a po Pilátovi chtěli, aby ho nechal popravdit. Pilát ví, že jej tito představitelé obžalovali, protože se ho chtěli zbavit a v rozhovoru s Ježíšem pokládá právě tuto otázku: „Co je pravda?“ V naší zemi, v našem národě si každoročně na den 6. července připomínáme památku upálení Mistra Jana Husa; je to i státní svátek. Tento mučedník je spojován s pravdou. Avšak jeho výroky a dílo často lidé i představitelé našeho národa používají k podpoře svého názoru. I představitelé minulého režimu si jej brali do úst k potvrzení svého díla s tím, že jeho následovníci husité byli vlastně prvními komunisty. Na tomto místě chci připomenout jeden novinový článek Petra Honzejka z minulého týdne s názvem „Hus jako bonboniéra“, kde jeho autor v jeho závěru píše toto: „Husovo ‚Hledej pravdu, slyš pravdu, uč se pravdě, miluj pravdu, mluv pravdu, drž se pravdy, braň pravdu až do smrti‘ se dá opravdu, zejména dnes, použít naprosto k čemukoli. Takže zkusme připomenout, že citát má ještě druhou část: ‚... protože pravda tě vysvobodí od hříchu, od ďábla i od smrti.‘ Husova ‚pravda‘ nebyla pravdou libovolnou, ve smyslu dnešní plurality a relativizace pravd. Měl na mysli pravdu absolutní, pravdu Boží. Což by možná mělo každého, kdo si do jeho díla sahá jako do bonboniéry, pro potvrzení pravdy své, aspoň trochu varovat.“ (konec citátu; HN 096/2023) A jsme u jádra celého problému.

2. Mluvit pravdu

V obou čteních z Písma, tedy z proroctví Zachariáše a z dopisu Efezským čteme toto: Zachariáš: „Konejte toto: Mluvte každý svému bližnímu pravdu.“ a Efezským: „Zanechte lži a ‚mluvte pravdu každý se svým bližním‘, vždyť jste údy téhož těla.“ V obou výrocih už nečteme o uvažování o tom, co je pravda, ale o tom, jak pravdu požívat v rozhovoru s těmi, se kterými se setkáváme. Zachariáš mluví k těm, kteří se navrátili z babylonského zajetí, tedy řekli bychom k lidem ze společnosti, apoštol Pavel píše lidem v církvi, zde v Efezu. V obou případech je toto slovo stejné, Pavel Zachariášův cituje. Z toho můžeme zaslechnout, že pravda má znít jak ve společnosti, tedy také i naší, české, tak v církvi a tedy také v našem sboru. Co to ovšem znamená „mluvit pravdu?“ Je to říct každému co si myslím, co si myslím o něm, o věcech, které se dějí ve společnosti či v církvi, v rodinách apod.“ Znamená to vyspat na člověka, se kterým mluvím, cokoli mě napadne a ať si s tím udělá co chce? Někdy slyšíme, či používáme výrok: „Já jsem upřímný, já vždycky řeknu, co si myslím ať je to komukoli.“ Jenže je takový způsob mluvení to „pravé ořechové“ a je to to, co je zde myšleno ve svědectví Písma? O takovém způsobu bych měl vážné pochybnosti. Proč? Takovým „upřímným“ mluvením můžeme totiž také druhému uškodit. Představte si člověka, kterého potkáte, on má nějaký závažný problém, třeba mu někdo zemřel a vy mu podle svého způsobu „upřímně“ povíte něco, co může být i skutečné, ale jemu tím uškodíte. Považovali byste to tak za správné, i když si vy tzv. „upřímně ulevíte“? Zvažte to každý sám u sebe.

3. Pravda a láska

Důležitým argumentem v uvažování o pravdě a jejím používání najdeme ve známé 13. kapitole prvního dopisu do Korintu. Je to známá řeč o lásce. V 6. verši této 13. kaptoly čteme podle kralického překladu: „Neraduje se z nepravosti, ale spolu raduje se pravdě.“ Když si znovu přečteme tento verš, tak z něj zaslechneme, že opak pravdy je nepravost, podle nového překladu špatnost. Tedy znovu: „Neraduje se z nepravosti, špatnosti, ale spolu raduje se pravdě.“ A to nechť vždy zní do situací, kdy chceme někomu něco povědět. Je a bude naše mluvení dobré, pravé nebo to bude špatné, nepravost? A když budem chtít svému bližnímu povědět jakoukoliv věc, třeba těžkou, nesnadnou, bude naším zájmem mu pomoci, nebo jen vyjádřit svůj názor děj se co děj aniž

bychom se zajímali, bude-li to pro něj k dobrému, přínosem nebo ho zarmoutí nebo našťve. Zdůraznili-li jsme si teď spojitost pravdy s láskou, pak je také potřeba si povědět, co to znamená. A tady, abych nevymýšlel nějaké rychlovykvašené názory, chci citovat z komentáře profesora Wernera de Boor z university ve Wuppertalu. Tam v čase svých studií také studoval náš rodák a můj spolužák ze základní školy Jarek Vítek. Werner de Boor píše: „*Láska ve smyslu Agape ovšem není „slepá“.* Tato láska nemá nic společného se změkčilým přikrášlováním a utuláváním věcí, což u nás často platí za „křesťanskou lásku.“ Protože lásce na ostatních lidech skutečně záleží, chce jim také opravdově pomoci a je tak pevně spojená s pravdou. Boží láska je v Ježíši skrze pravdu pro člověka radikální, tedy odkrývá i ta nejskrytější přání srdce, a to tak aby člověku skutečně mohla přinášet záchraňující pomoc.“ (konec citátu) Summa všeho tedy je: Mluvit pravdu se svým bližním znamená mluvit s láskou. Láska, která nic nepřikrášluje ani nezastírá, ale chce s pravdou bez jakýchkoliv postranních úmyslů člověku pomoci.

4. Kdo je bližní

V našich čtených textech, ať ze starozákonního Zachariáše, tak novozákonního dopisu do Efezu se v souvislosti s mluvením pravdy objevuje pojem „bližní“. Toto slovo je jakoby jasné, je to ten, kdo je mně blízko. Tedy jsem tady já a vedle mně blízko někdo další. Domýšlíme-li to do důsledků, pak lehce dojdeme k závěru, že na prvním místě jsem já a pak je tu někdo další. Tedy já a ještě někdo. Pak se pochopitelně ptám, kdo to bližní je a co on pro mě znamená. Na tomto místě bych chtěl připomenout příběh z evangelia podle Lukáše, kdy za Ježíšem přichází jeden znalec Zákona, zkouší ho a ptá se na podstatnou otázku co dělat, aby měl podíl na věčném životě. Přečtěte si tento příběh v 10. kapitole Lukášova evangelia. Ježíš odpovídá jednoduše a odkazuje ho na Zákon, který tento člověk dobře znal a tak správně cituje: „Miluj Boha a svého bližního.“ Ježíš odpovídá a říká prostě „to čiň a budeš živ.“ Zákoník se chce ospravedlnit a ptá se tak, jak se asi ptáme také my: „A kdo je můj bližní?“ Pán Ježíš mu odpovídá známým podobenstvím o milosrdném Samařanu. Poté tohoto znalce zákona ptá: „Kdo si myslíš, že byl bližním člověku, který upadl mezi lotry?“ Zákoník odpověděl: „Ten, který prokázal milosrdenství.“ A Ježíš mu řekl: „Jdi a jednej také tak.“ To znamená: Neptej se kdo je tvůj bližní, ale buď bližním člověku vedle tebe. V souvislosti s přečtenými texty „mluvte pravdu s bližním svým“ znamená, že když máme mluvit pravdu, pak tak, abychom člověku vedle nás byli bližním, tedy tím komu mám být blízko já a ne opačně.

5. Hněvejte se a nehřešte

Zpřítomněme si to na na 26. verši z přečteného oddílu 4. kapitoly dopisu do Efezu. Podle nového překladu jsme tam četli: „Hněváte-li se, nehřešte. Nenechte nad svým hněvem zapadnout slunce.“ Kraličtí to překládají poněkud ostřeji: „Hněvejte se, a nehřešte; slunce nezapadej na hněvivost vaši.“ Hněv, když se na někoho našťveme, rozhněváme, to asi každý více či méně zná. Ale jak to dělat, abychom při tom nehřešili? Podívejme se opět do Písma a sice do evangelia podle Marka, kde na začátku 3. kapitoly je situace, kde v synagoze byl člověk s odumřelou rukou a bylo to v sobotu. Farizeové na Ježíše přímo číhali jesli ho uzdraví. V 5. verši této kapitoly pak čteme: „Tu se po nich rozhlédl s hněvem, zarmoucen tvrdostí jejich srdce“ a toho člověka uzdravil. Na tomto příběhu vidíme, jak může být hněv oprávněný. Je to tehdy, když jsme, když jsem, jsi při svém hněvu smutní tím, co ten, na koho se třeba oprávněně hněváme, dělá, co provádí. Tedy když mně není lhostejné co dělá, ale jsemz toho smutný. Myslím si a tvrdím, že pak i náš, můj, tvůj hněv může být k dobrému, že to může být k pomoci jak mně, tak i tomu, na koho jsem se rozhněval a může to být začátek usmíření a odpuštění. Také apoštol Pavel to Efezským zdůrazňuje, když píše: „Nenechte nad svým hněvem zapadnout slunce.“ Tedy když už, tak jenom do večera, do západu slunce, pak už ne, pak odpouštějte. Jedna kniha vám mnohým známé autorky má název „Vězení s klíčem uvnitř“. Píše se tam o odpuštění a neodpuštění s tím, že klíč k otevření tohoto vězení neodpuštění je uvnitř a tedy v naší, mé, tvé pravomoci a mohu otevřít. Postoj odpuštění je taktéž součástí „mluvení pravdy s bližním svým“.

6. Závěr

Tady přestává teorie, tady začíná život, tady začíná víra. Končí nauka a vstupujeme do každodenního života. V něm se má uskutečňovat to, že jsme, jsem křesťan, člověk věřící v Ježíše Krista. Je mně jasné, že to tak často kazím, že na to mluvit pravdu, mít rád svého bližního prostě ze sebe nemám. A tady slyšíme evangelium, že ve svých problémech nejsme sami, že smíme prosit a očekávat na pomoc našeho záchránce, našeho Pána Ježíš Krista. Nechci, aby tato slova vyzněla jako prázná náboženská fráze. Dnes je neděle, jsme v kostele, ale zítra začíná nový týden, začínají naše všední dny. Náš Pán nám nabízí pomoc a volá nás k tomu, abychom jednali jak si on přeje, tedy abychom jednali dobře, abychom dobře mluvili, mluvili pravdu založeno na lásce a nebáli se. Pán Bůh nás v příštím týdnu ochraňuj, dávej svůj pokoj a požehnej.